

Een bont gezelschap rondom je gezin

Lynn Geerinck

€EN BONT GEZELSCHAP RONDON JE GEZIN

Een pleidooi
voor *revillaging*

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Dit is een oproep.

Aan alle ouders die alleen het gewicht van de wereld
dragen,
Aan de moeders die dromen van even helemaal niets,
Aan de vaders die hun kinderen willen leren vliegen maar
vergeten zijn hoe,
Aan de grootouders die langs de zijlijn staan,
Aan de buurvrouw die ooit op de deur klopte voor een
klontje suiker – en bleef voor een gesprek.

We hebben elkaar nodig.
Niet als een zwakte, maar als een daad van kracht.
Niet als een luxe, maar als een levensnoodzaak.

Lieve ouders, het is niet de bedoeling dat we het alleen
doen.

Wij zijn geen eilanden, maar vergeten bossen.
Wij zijn geen muren, maar bruggen die ooit met elkaar
spraken.
We zijn niet gemaakt voor stilzwijgend ouderschap,
Voor slapeloze nachten in eenzame kamers,
Voor gesmoorde kreten om hulp die door niemand
worden gehoord.

Wij hebben een dorp nodig,
Geen dorp van stenen en straten,
Maar van handen die reiken,
Van schouders die dragen,
Van ogen die elkaar zien.

Gezamenlijk ouderschap is geen keuze.

Het is een terugkeer naar de basis,
Naar wie we ooit waren en wie we weer kunnen zijn.
We bouwen een nieuwe wereld,
Gemaakt van tijd en zorg, van verhalen en troost.

Laat ons weer elkaars dorpsgenoten zijn.
Laat deuren openzwaaien,
Laat gezichten niet langer vreemd zijn.
Laat kinderen rennen door straten waar elke volwassene
hen kent,
En waar hun lachen echo's van vertrouwen zijn.

Wij eisen het weer op, ons recht op gezamenlijk ouderschap.

Geen gepijnigde ruggen meer, kromgetrokken door solo-ouderschap.
Geen ondergesneeuwde zielen, leeggezogen door altijd aanstaan.
Geen overvolle agenda's om toch maar niet te hoeven voelen hoeveel pijn het doet.
Geen gezinnen meer die tussen vier muren verzinken.

Wij zeggen: Genoeg.
Wij willen een leven waarin we met velen dragen,
Waar geen vraag om hulp ongehoord blijft,
Waar gedeelde zorgen halve zorgen zijn.

Een nieuwe manier van leven – samen.

We delen maaltijden, taken, dromen, levens.
We bouwen een collectief van moed en liefde.
Want een kind grootbrengen is een kunst,
En wij zijn samen de kunstenaars.

Dit is het begin.
De eerste stap naar een wereld waar geen ouder alleen hoeft te zijn.
Waar zorg niet altijd een last is,
Maar een keten van handen die elkaar vinden in vertrouwen.

Dit is een oproep.
Aan elke ouder, elke buur, elke vriend
Om op te staan en weer te verbinden.
Om samen te zorgen voor de toekomst die in onze kinderen schuilt.

Laat het kind je leiden naar de plek waar het dorp wacht.
Wij zijn klaar om weer een village te zijn.

Wij bouwen opnieuw. En we doen het samen.

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	13
De post-‘Goed omringd’ jaren...	16
It’s not meant to be like this...	21
Onze kinderen leiden ons naar ons dorp	39
Wennen aan ons dorp	44
Vorbij de village-schaarstementaliteit	52
Een pleidooi voor gedeeld ouderschap	77
Revillaging	78
Harten verbinden	85
Samen sterker	108
Bonte buurt	119
Nieuwe tradities	142
Geborgenheid en groei	175
Conclusie	190
Dankwoord	193
Literatuurlijst	197

VOORWOORD

De vanzelfsprekendheid dat er anderen zijn om op te leunen, is weg. Het huidige individualisme heeft goed doer-voed ouderschap een beetje stukgemaakt. We zijn vergeten hoe ‘samen’ voelt, hoe het is om ingebed te zijn in een gemeenschap waar iedereen elkaar kent, elkaar helpt en er gewoon voor elkaar *is*.

Er is geen heel dorp meer rondom ons. Dat is niet alleen voelbaar in het gebrek aan praktische steun, zoals iemand die spontaan een oogje in het zeil houdt bij je kinderen terwijl jij naar de bakker gaat. Het is ook zichtbaar in het gemis aan kleine alledaagse verbindingskansen en geluksmomentjes. In verbinding zijn, is een oerbehoefte. Dat buurman Robert even binnenwaait om zijn hart te luchten over zijn Jeanne. Dat Marleen om zeven uur met haar hond voorbijwandelt, zoals ze altijd doet, en haar hand opsteekt. Dat kinderen op straat een balletje trappen, zorgeloos en vrij. Dat Antoine iedere ochtend een kaarsje gaat branden in het straatkapelletje. Dat vader de fietsen van de hele straat repareerde en moeder de sokken van de burens stopte, vonden kinderen vanzelfsprekend. En je kwam altijd wel een gesprekspartner tegen, zonder af te hoeven spreken. Het zijn beelden die steeds zeldzamer worden.

Verbondenheid is geen vanzelfsprekendheid meer. Wat ooit een geoliede machine van mensen was, lijkt nu een losse verzameling individuen. Grootouders die kleinkinderen opvangen,

crèches die een warme tweede thuis bieden, scholen die de kracht van ouderbetrokkenheid kennen, psychologische zorg die je op tijd en zonder lange wachttijden kunt vinden – het voelt allemaal fragiel, breekbaar, soms zelfs onbereikbaar. Het dorp is verdwenen, en met dat dorp zijn ook de rituelen verdwenen die ons aan elkaar verbonden hielden.

Maar moet dat zo blijven?

Dit boek gaat over een potentieel antwoord, een tegenbeweging, een wens. Dit boek gaat over *revillaging*: het terugvinden en heropbouwen van ons verloren gewaand gemeenschapsgevoel. Het gaat over het herontdekken van oude wijsheid en het creëren van nieuwe manieren om samen te leven. Want diep vanbinnen verlangen we allemaal naar dat gevoel van samen. Naar een gemeenschap die ons draagt in moeilijke tijden en met wie we onze vreugde kunnen delen.

Wat als we de moed vinden om het dorp opnieuw op te bouwen? Om nieuwe rituelen te maken en oude gebruiken nieuw leven in te blazen? Wat als we opnieuw leren wat het betekent om écht samen te zijn?

Dit boek is een uitnodiging. Een uitnodiging om je eigen plek in het verhaal van *revillaging* te vinden. Om verbinding weer mogelijk te maken. Niet alleen voor onszelf, maar ook voor onze kinderen, onze burens en de generaties die na ons komen.

Het is tijd om het dorp terug te brengen.

Lynn

Hoofdstuk 1:
DE POST-'GOED
OMRINGD' JAREN...

Na het schrijven van mijn eerste boek *Goed omringd. It takes a village to raise a child*, kreeg ik een lawine aan reacties van mensen die zich herkenden in het verhaal. Mensen gaven aan 'eindelijk een verklaring' te hebben gevonden voor dat ontheemde gevoel dat hen al jaren parten speelt. Een gevoel van isolatie, eenzaamheid en overprikkeling tijdens de fase van het grootbrengen van kinderen. Ik gaf het fenomeen inmiddels een naam, *Village-armoede*. Vele ouders ervaren dit gebrek aan ondersteuning en nabijheid van anderen, waardoor zij zich hyperverantwoordelijk voelen voor hun eigen kinderen.

Dit marineert hedendaagse ouders veelal tot *helikopterouders*. Ze zetten hun zoeklampen aan en cirkelen boven de hoofdjes van hun kinderen, zodat ze hen kunnen beschermen tegen allerlei gevaren. Een kindje opvangen nog voor het kan vallen, zo iets. In literatuur wordt ook wel eens over *sneeuwplougouders* of *curlingouders* gesproken. Bij de sport curling is het namelijk de bedoeling dat je met een stick het ijs boent, zodat de steen zo vlot mogelijk kan glijden. Ouders boenen zich een ongeluk om alle obstakels en hindernissen voor de voeten van hun kinderen te verwijderen. Op die manier verloopt de ontwikkeling volgens plan. Gezien de hyperfocus die ouders noodgedwongen voelen, wordt niets aan het toeval overgelaten. In deze maakbare samenleving, waar gezinnen nog slechts 1,8 kinderen krijgen, die vervolgens bijna onder een stolp belanden, worden risico's vakkundig geëlimineerd. Kind & Gezin en andere gezondheidspreventiediensten goochelen met tips en tricks. Jonge ouders worden vandaag de dag bedolven onder een breed scala aan aanbevelingen voor risicopreventie om de veiligheid van hun kinderen te waarborgen. Denk aan: traphekjes,

meubelankers, kachelbescherming, kindermessen, stop-contactschermpjes, raambeveiliging, tafelrandmousse, veiligheidsslots voor kasten, pannen met handvatten naar binnen, een thermometer voor het badwater, helmen voor vrijwel alles, borden en bekers met zuignappen, veilige batterijen, gehoorbescherming ENZOVOORT.

Begrijp me niet verkeerd. Er is niets mis mee om je kinderen graag een beetje te willen beschermen. Een ongeluk dat voorkomen kan worden, is aan te raden. Het gaat erom dat we de klepel niet te v er zien doorslaan. Kinderen die mogen oefenen met ‘het uitvogelen van het leven’, scherpen hun probleemoplossende vaardigheden aan. Het werkt zoals een vaccin: wanneer we als mens van jongs af aan vrijelijk mogen wennen aan en oefenen met minder fijne situaties, zijn we hier als volwassene later ook beter tegen opgewassen. Een dorp kan hierin helpend zijn. Een netwerk vormt een plek waarbinnen ouderlijke hyperfocus wegvalt. Verantwoordelijkheid wordt zo over meerdere schouders getild. Kinderen proeven van verschillende walletjes. Ze leren dat gezinnen alle kleuren van de regenboog kunnen hebben. En dat er veel meer smaken zijn naast zoet en zout.

Een revillaging-revolutie

Laten we even kijken naar de situatie op vandaag. Grootouders werken vaak nog wanneer ze kleinkinderen krijgen. De sector kinderopvang is in crisis. Er geldt een lerarentekort. En we spreken onze burens niet meer aan. Zowel formele als informele zorg is niet langer gegarandeerd. Westerlingen zijn hun clan kwijt. En vooral ouders met jonge kinderen

voelen dit enorm. De hyperverantwoordelijkheid ten aanzien van hun eigen kroost brengt ouders in een staat van continu ‘aan’ staan, wat zeer overprikkelend is. Vele ouders vergroeien met hun ouderschapsmantel en kunnen ’m nog maar moeilijk aan de kapstok hangen, tenzij om te gaan werken, wat uiteraard noodzakelijk is om in hun levensonderhoud te voorzien. Onze maatschappij schoof op van een kostwinnersmodel naar een tweeverdienersmodel, we werden smartphone-afhankelijk  n brengen wel drie keer zoveel meer tijd door met onze kinderen dan 50 jaar geleden. Al deze extra’s knabbelde tijd weg die mensen vroeger aan sociale interacties en dus hun buurt besteedden. Ons werk en onze kinderen zijn z o’n grote slok tijd gaan innemen dat er van burens- en village-zorg nog maar weinig in huis komt. Onderzoek leert ons dat 1 op de 12 Vlaamse ouders een parentale burn-out ervaart¹. Dit zijn de bekende statistieken (gediagnosticeerd). Het is belangrijk om op te merken dat het werkelijke aantal ouders dat met dergelijke gevoelens worstelt, mogelijk hoger ligt vanwege onderrapportage als gevolg van het taboe rond het onderwerp.

Met vallen en opstaan ontwikkelde ik, op persoonlijk vlak, een aantal skills om dorpelingen rond me heen te verzamelen. Ik deed dit niet op mijn eilandje. Sinds ik naar buiten kom met dit verhaal, komen er zoveel mooie verhalen aanwaaien. Ik leerde bij van zoveel ouders die ik op mijn lezingen ontmoette. Die wijsheid wil ik graag delen. Want ouders zijn vragende partij om deze skills opnieuw te leren kennen. Het voedt mijn ziel wanneer ik zie hoeveel goesting er bij ouders met jonge kinderen leeft om hun situatie aan

---

1 Moira Mikolajczak, onderzoeker UCLouvain

te pakken. Om er écht werk van te maken om de strijd met die onnodige vereenzaming aan te binden. Laten we een revillaging-revolutie opstarten. Laten we elkaar de weg wijzen naar nieuw te ontdekken dorpen, wij als kruisvaarders voorop met onze kinderen in ons kielzog.

IT'S NOT MEANT TO BE LIKE THIS...

Rutger Bregman, auteur van de boeken *De meeste mensen deugen* en *Morele ambitie*, stelt dat we een oogwenk geleden in de menselijke geschiedenis nog jager-verzamelaars waren. Hij benadrukt dat het grootste deel van onze geschiedenis werd doorgebracht in kleine, egalitaire groepen. Het beeld van het kerngezin, zoals wij het kennen, bestaande uit twee ouders en kindjes, bestond 95% van de tijd dat er mensen op aarde zijn geweest dus níét. Kinderen hebben zich bijna altijd ontwikkeld in het gezelschap van verschillende levensmentoren. Honderdduizenden jaren lang was opvoeden een taak van meerdere generaties, van burens, tantes, nonkels, nichtjes, neefjes en andere 'dorpelingen'. Kinderen waren in het gezelschap van een bonte hoop mensen van verschillende leeftijden, van diverse pluimage, met verschillende talenten, vaardigheden en temperamenten. Men kan wel bedenken hoeveel pedagogische waarden en wijsheden er in zo'n troep volk zaten! Er zullen vast en zeker ook etters tussen gezeten hebben, bij wie een kind wel eens een oorvijg of iets dergelijks kon oplopen, maar dit was dan tenminste niet de enige persoon waar het kind het mee te doen had. Het kind ontwikkelde dan gewoonweg skills om die persoon te vermijden of te slim af te zijn. En personen die fascineerden en inspireerden, zocht een kind wat vaker op. Aanmeren aan verschillende oevers en overal wat wijsheid sprokkelen, was in de grote encyclopedie van onze menselijke geschiedenis de normaalste zaak van de wereld. Tot even terug...

Want langzaamaan, zeker in de laatste tweehonderd jaar, kromp dat hele dorp ineen, tot er enkel een sliertje kerngezin overbleef. Een gezin, opgesloten binnen vier muren, in een omheind huis, afgesneden van klankborden en inspiratiemodellen. Dáár, in die beperkte cocon, gebeurt vandaag het opvoeden. Wat een onmenselijke opdracht!

Waar gezinnen vroeger verschillende maatschappelijke functies opnamen – van zorg en onderwijs tot werk en gemeenschapsvorming – zijn die taken door *functionele differentiatie*² steeds meer naar gespecialiseerde instituties verschoven. Zo blijven ouders achter met de immense opdracht om in hun eentje die geborgenheid en ondersteuning te bieden die ooit in een breder verband verankerd was.

In het beste geval krijgt een kind vandaag de dag een duo voorgeschoteld, moeder én vader³. Maar steeds vaker staat één ouder er alleen voor. Alleenstaand ouderschap zit ‘in de lift,’ deels doordat mensen sneller uit een huwelijk of relatie stappen dan vroeger, maar ook omdat steeds meer mensen ervoor kiezen om solo aan kinderen te beginnen. Deze veranderingen reflecteren een verschuiving in maatschappelijke normen en persoonlijke keuzes. Het gevolg is helaas dat het dorp rondom een kind nóg kleiner wordt.

---

2 Functionele differentiatie (Niklas Luhmann) verwijst naar hoe maatschappelijke functies, zoals onderwijs, zorg en sociale ondersteuning, die vroeger binnen het gezin lagen, steeds meer zijn overgenomen door gespecialiseerde instituties, waardoor het kerngezin is geïsoleerd en de opvoedingsdruk op ouders is toegenomen.

3 Als ik het in dit boek heb over ‘moeders en vaders’ geldt dit evenzeer voor *same sex partners* (moeder – moeder of vader – vader) of andere vormen van gezinssamenstellingen.

Historicus John Gillis van de Rutgers University, die al meer dan dertig jaar de evolutie van de westerse familie bestudeert, zegt hierover: ‘Het idee dat twee mensen voor een kind zorgen, is gewoon absurd. Geheel absurd. Het is een taak die meerdere mensen zouden moeten doen.’ Michaelen Doucleff, auteur van het boek *Jagen, verzamelen en opvoeden*, sprak met verschillende psychologen, die haar bevestigden dat het verdwijnen van de grote families dé hoofdoorzaak is van het hoge percentage postnatale depressies in de Verenigde Staten, evenals de toename van angsten en depressies onder kinderen en tieners.

Vaders, moeders en kinderen zijn gewoon... eenzaam.

Het verlies van onze village is dus nog niet zo erg lang geleden geruisloos binnengeslopen, als een langzaam dodend gif. De ouders van vandaag weten niet echt beter dan dat dit hun context is. De huidige dertigers/veertigers kunnen namelijk niet zó heel ver terugkijken. Met een beetje geluk kunnen we dat in onze families tot ongeveer twee à drie generaties doen, afhankelijk van welke verhalen er verteld worden. Per afgelopen generatie brokkelt er een deeltje village weg. ‘Een kerngezin voelt natuurlijk, maar dat is het niet,’ aldus Lotte Houwink Ten Cate in haar boek *De mythe van het gezin*, ‘het gezin is een norm, een verhaal, een fantasie. (...) Het is de vrucht van een grote geschiedenis.’

‘Ouderschap wordt vandaag helaas gezien als een persoonlijke hobby van ouders, niet als een gedeelde verantwoordelijkheid van een samenleving.’

NOËMI WILLEMEN, HISTORICA IN MOEDER- EN OUDERSCHAP AAN UCLouvain

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

HUMANISTISCH
VERBOND
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Gent, België
info@borgerhoff-lamberigts.be
www.borgerhoff-lamberigts.be

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met het Humanistisch Verbond, in het kader van het project Village Dates, www.villagedates.be

Humanistisch Verbond
Pottenbrug 4, 2000 Antwerpen
secretariaat@humanistischverbond.be
www.humanistischverbond.be

ISBN: 9789493410329
NUR: 740
D2025/11.089/96
© 2025, Borgerhoff & Lamberigts nv

Auteur: Lynn Geerinck
Uitgever: Brunhilde Borms
Coördinatie: Isabel Boons, Ella Brocq, Joni Verhulst
Eindredactie: Jan Vangansbeke
Ontwerp cover: Jeroen Callewaert
Ontwerp binnenwerk: Robin J. August
Zetwerk: Joke Van den broeck
Auteursportret: Maarten Muller (www.demoormuller.be)

Gedrukt in Europa
Eerste druk: maart 2025

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever heeft geprobeerd bij de samenstelling van deze uitgave alle rechthebbenden op copyright te contacteren. Mocht er een opname zonder voorkennis van rechthebbenden zijn gebeurd, dan verzoeken wij dezen alsnog contact op te nemen.